

Kalendarium wydarzeń ośrodka Jeevodaya

26 września 1961 – Ks. Adam Wiśniewski SAC wyrusza w podróż misyjną do Indii

1961-1966 – Etapy poszukiwań i pracy w Indiach (m. in. Raipur, Mangalur, Bangalore, Vellore, Parambakam)

1966 – Idea utworzenia polskiej fundacji na rzecz trędowatych w Indiach jako wotum wdzięczności za trwające Millennium chrześcijaństwa w Polsce
2 października 1966 – przyjazd p. Barbary Birczyńskiej do Indii

październik-grudzień 1966 – Próba założenia ośrodka dla trędowatych w misji pallotyńskiej w Dongargarh
styczeń 1967 – Przeniesienie ośrodka do Kamakerai na południe Indii

1968 – Przybycie ochotników z Polski
24 października 1969 – Zakup ziemi pod budowę Jeevodaya we wsi Gatapar (30 km od Raipuru)

5 grudnia 1969 – Ks. Wiśniewski przenosi się z dobytkiem i dziećmi na stałe do Jeevodaya (za mieszkanie służą im 3 namioty)

1970 – Budowa pierwszych domów i kaplicy

30 stycznia 1971 – Uroczyste otwarcie ośrodka przez administratora apostołskiego ks. John'a Weidnera SAC
1971-1987:

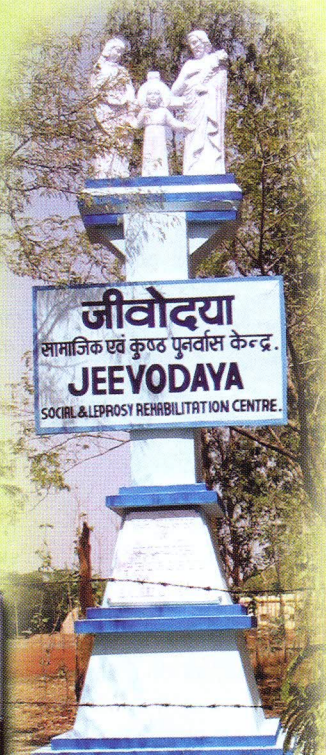
* Rozbudowa ośrodka (16 budynków, w tym m.in. przychodnia, szkoła, biuro, budynki mieszkalne i pomieszczenia gospodarcze)

* Budowa kościoła pw. bł. Marii Terezy Ledóchowskiej

* Próba utworzenia przez ks. Adama Wiśniewskiego wraz z s. Barbarą Ja-

40 lat służby trędowatym

W centralnych Indiach, w stanie Chhattisgarh, od 40 lat służy trędowatym i najbardziej potrzebującym Ośrodek Jeevodaya. Słowo to pochodzi z sanskrytu i oznacza „świt życia”. Przybliżamy historię tej placówki ściśle związanej z Polską, prezentujemy sylwetki misjonarzy, którzy zakładali ośrodek i do dziś wiernie w nim służą.

Kościół w Jeevodaya

Marzenia o służbie trędowatym

Historia Jeevodaya zaczyna się na ziemiach polskich w początku ubiegłego wieku. W 1900 r., na wzór znanego i podziwianego w świecie o. Damiana de Veuster, udaje się do trędowatych na Madagaskarze polski jezuita o. Jan Beyzym. Kilka lat później powstaje polska prowincja Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego (pallotyńi), a jednym ze sposobów jej ewangelizowania jest miesięcznik „Królowa Apostołów”. W 1913 r. w Dębinach koło Bydgoszczy, w rodzinie urzędnika pocztowego, przychodzi na świat kolejne, trzecie dziecko – Adam. Wychowuje się w pobożnej atmosferze rodziny, do której należą m. in. członkowie Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego. Jeden z nich, ks. Jan Macikowski jest wieloletnim prowincjałem, drugi, br. Ludwik Krajniewski – jednym z pierwszych misjonarzy w Afryce Południowej. „Królowa Apostołów” to frapująca lektura dzieciństwa, czytana z entuzjazmem przez całą rodzinę. W wieku 13 lat Adam podejmuje naukę w pallotyńskim gimnazjum w Sucharach. Tak po latach będzie wspominał ten okres: *Tu po raz pierwszy przeczytałem książkę pod tytułem „Ojciec Damian”. Byłem wstrząśnięty tą lekturą. Książka w służbie trędowatym. Dziś po latach pracy wśród trędowatych, kiedy zastanawiam się nad genezą mego powołania, nieodparcie nasuwa mi się myśl, że jego korzeni trzeba szukać właśnie w lekturze tej książki. Jako dziecko byłem bardzo wrażliwy i czuły na niedolę ludzką. Myślę, że właśnie wtedy narodziło się moje powołanie...*

Po skończeniu szkoły Adam podejmuje decyzję pójścia w ślady swoich wujów i wstępuje do Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego. *Z okresu nauki w gimnazjum godnym jest odnotowania fakt, że pełniłem tam rolę infirmiarza, to znaczy opiekuna medycznego chorych. Powtórzyło się to w czasie studiów seminaryjnych, kiedy również zajmowałem się chorymi. Jak sobie dziś to uświadamiam, te dwa powołania: misyjne i lekarskie pojawiły się i dojrzewały razem. Przez cały czas studiów seminaryjnych uczestniczy aktywnie w działalności koła misyjnego i nie przestaje myśleć o pracy wśród trędowatych. Święcenia kapłańskie otrzyma w przeddzień wybuchu II wojny światowej, 3 czerwca 1939 r. z rąk abpa Stanisława Galla. Pierwsze obowiązki duszpasterskie podejmuje w kościele przy ul. Skaryszewskiej w Warszawie. Uczestniczy w Powstaniu Warszawskim jako kapelan (ps. „Łukasz”). Jesz-*

Ks. Adam Wiśniewski SAC w posłudze duszpasterskiej i medycznej trędowatym

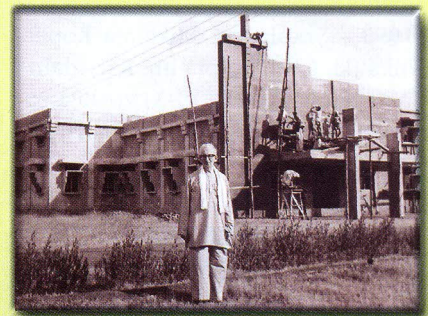
cze w czasie okupacji otrzymuje pozwolenie na podjęcie studiów medycznych, które rozpoczyna na tajnych kompletach, a po wojnie kończy w Poznaniu otrzymując tytuł doktora nauk medycznych.

W powojennej Polsce jako kapłan nie może prowadzić praktyki lekarskiej, jednak udziela się w duszpasterstwie służby zdrowia i doprowadza do powołania poradni dla matki i dziecka przy domu księży pallotyńców w Poznaniu. Przez cały czas podejmuje wysiłki, aby urzeczywistnić swoje marzenie służby trędowatym. 3 września 1961 r. we Friedbergu otrzymuje krzyż misyjny i w wieku 48 lat wyrusza statkiem do Bombaju, aby trędowatym w Indiach poświęcić resztę swojego życia. Pierwsze lata wypełnia mu zwiedzanie miejsc przeznaczonych dla trędowatych i poznawanie metod leczenia tej strasznej choroby. Jednocześnie prowadzi działania na rzecz budzenia powołań pallotyńskich w Indiach. Wskutek publikacji jego listów w polskich mediach zaczynają na jego adres przychodzić znaczne ilości paczek z żywnością. W ich dystrybucji pomaga mu niemiecka siostra Bilhildis.

Trzy wojskowe namioty

Cofnijmy się nieco w czasie do roku 1927. W Krakowie przychodzi na świat Barbara Birczyńska. Po zdaniu matury podejmuje studia na wydziale matematyczno-przyrodniczym Uniwersytetu Jagiellońskiego w zakresie matematyki i jednocześnie uczęszcza do Studium Pedagogicznego. Ożywiona pragnieniem służby Bogu i dzieciom, szczególnie osieroconym, wstępuje w 1951 r. do Zgromadzenia Sióstr Michalitek w Miejscu Piastowym. Ostatecznie prosi o zwolnienie ze ślubów wieczystych, nie widząc możliwości wypełniania charyzmatu Założyciela wewnątrz zakonu. Do przełożonej generalnej pisze: *Po jedenastu latach pobytu w zgromadzeniu odchodzę z bólem rozłąki i wdzięcznością za wszystkie wielkie bogactwa, z jakich w zgromadzeniu czerpałam. Odchodzę także z wewnętrznym przekonaniem, że idę pełnić Wolę Bożą.* Pragnienia jej serca zwracają się w stronę Indii. W opublikowanym w „Tygodniku Powszechnym” apelu ks. Adama Wiśniewskiego o porzucenie dotychczasowych zadań i poświęcenie wszystkich umiejętności trędowatym w Indiach znajduje odpowiedź na swoje pragnienia. Przez 2 lata koresponduje z ks. Adamem, przygotowując swój wyjazd między innymi przez naukę języków hindi i sanskrytu. Szuka kolejnych ochotników do zakładania ośrodka dla trędowatych, gromadzi środki materialne dla przyszłej placówki.

W tym czasie ks. Wiśniewski poszukuje miejsca, gdzie jego placówka mogłaby się mieścić. Barbara uzyskawszy wszystkie dokumenty i pozwolenia wyrusza statkiem z obfitym bagażem do Indii. Wiezie kilka ton żywności, leków, ale też narzędzia rolnicze, motor, maszynę do szycia oraz instrumenty muzyczne m.in. fortepian. W październiku 1966 r. dociera do Bombaju, gdzie czeka na nią ks. Adam. Wyruszają do Domgargarh, pallotyńskiej misji oddalonej o 100 km od Raipuru, gdzie ustawiają trzy wojskowe namioty, w których zamierzają rozpocząć nową działalność. Miejscowy biskup nie zgadza się na przechowywanie Najświętszego Sakramentu w namiocie, a o budynkach stałych nie może jeszcze być mowy, rozglądają

centą (Barbara Birczyńska) nowych zgromadzeń zakonnych (męskiego i żeńskiego) – ostatecznie nie powstały **1974** – Powołanie Stowarzyszenia Jeevodaya zarządzającego Ośrodkiem **1986** – Ośrodek w Jeevodaya odwiedza prowincjał Polskiej Prowincji Pallotyńów ks. Czesław Parzyszek SAC wraz z ks. Stanisławem Kuracińskim SAC, ks. Janem Pałygą SAC i ks. Lesławem Gwarkiem SAC

8 września 1986 – Spotkanie dr Heleny Pyz (członkini Instytutu Prymasa Wyszyńskiego) z ks. Stanisławem Kuracińskim SAC – decyzja o wyjeździe do Indii

31 lipca 1987 – Ks. Adam Wiśniewski SAC umiera z powodu choroby nowotworowej

17 lutego 1989 – Dr Helena Pyz przybywa do Jeevodaya i rozpoczyna pracę w Ośrodku

29 lipca 1989 – S. Barbara wyjeżdża na południe Indii zachowując funkcję Prezydenta Stowarzyszenia

26 sierpnia 1990 – S. Barbara mianuje dr Helenę Pyz dyrektorem Ośrodka

1990-2009 – Na terenie Jeevodaya powstaje 6 nowych budynków

1993 – Z inicjatywy Janiny Michalskiej w Polsce powstaje Sekretariat Misyjny Jeevodaya; rozpoczęcie akcji Adopcja Serca

1996 – Dr Helena prowadzi rozmowy z Prowincjałem Pallotynów indyjskich dotyczące pomocy duszpasterskiej i administracyjnej

15 czerwca 1997 – Dyrektorem Ośrodka zostaje o. Abraham Thylammanal SAC

1999 – Szkoła im. Mikołaja Kopernika (kl. I-V) i szkoła im. Ks. Adama Wiśniewskiego (kl. VI-X) zostają zarejestrowane na prawach państwowych

Dr Helena Pyz z dzieckiem w kolonii trędowatych

Rehabilitacja przez pracę i bycie potrzebnym trędowatych

się więc za innym miejscem lokalizacji Jeevodaya. Nazwa ta pojawia się po raz pierwszy w notatkach ks. Wiśniewskiego zaraz po przyjeździe Barbary do Indii. Korzystna wydaje się propozycja biskupa diecezji Mysore z południa Indii, który przekazał na cel ośrodka dla trędowatych ziemię i dom w Kamakerai. W styczniu 1967 r. bp Mysore dokonał poświęcenia Jeevodaya w Kamakerai. W tym czasie docierają z Polski kolejni ochotnicy: osiem osób w dwóch grupach, w tym dwóch księży. W Kamekerai zaczynają się mnożyć konflikty, których podłożem jest brak przygotowania do pracy misyjnej w odmiennych, trudnych warunkach, różne wizje misji, a także z pewnością problemy osobowościowe dużej i zróżnicowanej grupy. Część ochotników decyduje się na powrót do Polski, część na podjęcie współpracy z miejscową diecezją. Ks. Wiśniewski i p. Barbara jeszcze raz przeniosą Ośrodek Jeevodaya tym razem już na teren będący ich własnością. Nowe, do dziś istniejące Jeevodaya, powstanie 30 km od miasta Raipur. Po raz kolejny rozpoczyna w grudniu 1969 r. od postawienia 3 wojskowych namiotów, w których zamieszkała – ksiądz z chłopcami, s. Barbara z dziewczynkami. Trzeci namiot to kaplica.

2004 – I Pielgrzymka Pomocników Jeevodaya na Jasną Górę

2005 – Dr Helena Pyz, na wniosek ambasadora Polski w Indiach, otrzymuje Order *Polonia Restituta*

grudzień 2006 – Powrót s. Barbary na stałe do Ośrodka

2007 – Przyjazd absolwentów Jeevodaya na studia do Polski

2008 – Rozpoczęcie budowy nowego budynku szkolnego

czerwiec 2008 – Otwarcie na terenie Jeevodaya oddziału pomocy chorym na HIV/AIDS we współpracy z Komisją Zdrowia przy Episkopacie Indii

lipiec 2009 – Utworzenie dwu kolejnych klas, 11 i 12, jako integracyjnych (przyjęcie uczniów z okolicznych wiosek)

Oprac. Anna Wojewoda

Dom dzieci dotkniętych trędem

Ośrodek powoli rozwija się. W jednym z listów do Polski ks. Adam pisze: *Jeevodaya jest domem dzieci trędowatych, a nie domem, do którego przyjmuje się dzieci trędowate. To jest ich dom.* Jeevodaya charakteryzuje potrójny rodzaj rehabilitacji: medycznej, edukacyjnej i socjalnej. Ten ostatni aspekt jest bardzo ważny: to rehabilitacja przez pracę, przez „bycie potrzebnym”; podleczonej, mniej okaleczonej pacjent może pomóc innemu bardziej choremu. Ustalają się zręby pracy: przychodnia na miejscu, przychodnia wyjazdowa w Tumgaon, szkoła, w której jedni lepiej wykształceni trędowaci uczą innych, odwiedziny w koloniach, praca na roli. Na miejscu powstają kolejno budynki: przychodnia, szkoła, domy mieszkalne, wreszcie kościół.

W 1986 r. po raz pierwszy odwiedza Jeevodaya grupa polskich pallotynów z Prowincjałem ks. Czesławem Parzyszkim SAC i Sekretarzem ds. Misji ks. Stanisławem Kuracińskim SAC. Są pod wielkim wrażeniem pracy wykonanej przez swojego współbrata, ale przeżywają niepokój o jej kontynuację, świadomi zawansowanej choroby nowotworowej ks. Adama. Misjonarz umiera 31 lipca 1987 r. po 26 latach pracy wśród trędowatych, a 18 w Jeevodaya. Zgodnie ze swoim życzeniem zostaje pochowany obok kościoła pw. bł. Teresy Ledóchowskiej w Jeevodaya. Nie doczekał się następcy, choć w planach Bożych już on jest.

Wezwanie dr Heleny

Po raz kolejny wróćmy do Polski i cofnijmy się w czasie. Rok 1948, podnosząca się z ruin Warszawa, w rodzinie Tadeusza i Aliny Pyzów pojawia się czwarte dziecko – Helena. W wieku 10 lat traci władzę w obydwu nogach i rękach na skutek choroby Hajnego Medina. Dzieciństwo Heleny to szpitale, sanatoria, starania matki, żeby było normalnie. Po ukończeniu szkoły średniej zdaje na medycynę. Naukę przerywa dwukrotnie – raz z powodu kolejnych operacji ortopedycznych, drugi –

Ośrodek Jeevodaya to prawie 500 dzieci z rodzin osób dotkniętych trędem

na podjęcie formacji w Instytucie Świeckim Pomocnic Marii, aby spędzić go na Jasnej Górze. Po studiach podejmuje pracę w przychodniach rejonowych na Woli, później w Ząbkach pod Warszawą. Uczestniczy w spotkaniach duszpasterstwa służby zdrowia i Instytutu z jego Założycielem kardynałem Stefanem Wyszyńskim. Po powrocie palotynów z podróży do Indii słyszy od ks. Stanisława Kurańskiego SAC historię Jeevodaya. Ks. Stanisław mówi też, że po śmierci chorego kapłana kilka tysięcy ludzi zostanie bez opieki medycznej. Te słowa są dla niej wezwaniem. Decyzję podejmuje szybko, ale na zaproszenie, paszport i wizę czeka prawie 2 lata, w tym czasie ks. Adam umiera.

Kiedy przyjeżdża do Jeevodaya w 1989 r. jest tam ok. 150 dzieci i 70 dorosłych. Sytuacja materialna Ośrodka jest bardzo trudna, kończą się donacje od ofiarodawców, którym nikt nie odpisuje na listy. S. Barbara większość czasu spędza na południu Indii, gdzie nadal próbuje zakładać nowy zakon. Helena staje do pracy bez specjalnego przygotowania, bez znajomości lokalnego języka, a jej wiedza o trądzie jest encyklopedyczna. Mimo to do początku wie, że jest to jej miejsce. Od tamtej pory wszystkie przyjazdy do Polski traktuje jako urlopy, a do Jeevodaya wraca jak do domu. Ośrodek rozwija się: szkoła zyskuje prawa państwowe, budowane są nowe budynki. W Polsce w 1993 r. powstaje Sekretariat Misyjny dla wspierania materialnego i moralnego tego dzieła. Dziś Ośrodek Jeevodaya to prawie 500 dzieci z rodzin osób dotkniętych trędem w szkole na miejscu, w tym 40 absolwentów, którzy kontynuują naukę na wyższych uczelniach (3 osoby w Polsce) i około 100 dorosłych, głównie byłych trędowatych. Dr Helena oprócz leczenia pacjentów chorych na trąd zajmuje się leczeniem gruźlicy i chorymi na AIDS. W ciągu roku przyjmuje ponad 10 tys. pacjentów. Tylko w 2008 r. w przychodni wykryła 155 nowych przypadków trądu.

Anna Sułkowska

Instytut Prymasa Wyszyńskiego
Sekretariat Misyjny Jeevodaya
ul. Młodnicka 34, 04-239 Warszawa
www.jeevodaya.org
biuro@jeevodaya.org

Bóg jest Miłością! Jego Syn pragnął upowszechnić wśród ludzi to przekonanie, pragnął dodać nam otuchy i wiary, że wędrówka człowieka na ziemi nie jest wygnaniem i karą, lecz zadaniem, by przez dzieła miłości czynić sobie ziemię poddaną, bardziej ludzką i w pełni Bożą.
Stefan kard. Wyszyński

INSTYTUT PRYMASA WYSZYŃSKIEGO

Jest instytutem świeckim życia konsekrowanego założonym w 1942 r. przez Marię Okońską i Stefana kardynała Wyszyńskiego (do końca 2005 r. Instytut Świecki Pomocnic Marii Jasnogórskiej, Matki Kościoła). Na prawie papieskim został zatwierdzony przez Jana Pawła II w 1998 r. Głównym charyzmatem Instytutu jest maryjność eklezjalna, a jego duchowym programem – Osiem Błogosławieństw oraz świadectwo wiary i nauczanie Sługi Bożego Stefana kardynała Wyszyńskiego.

Historia powstania Instytutu sięga czasów II wojny światowej, a późniejsza jego działalność wielkich dla polskiego Kościoła wydarzeń: Jasnogórskich Ślubów Narodu, czasu Wielkiej Nowenny oraz nawiedzenia Obrazu Matki Bożej Jasnogórskiej w diecezjach i parafiach.

Członkinie Instytutu w myśl wezwania: *Per Mariam omnia soli Deo* (Przez Maryję wszystko samemu Bogu) oddają się Matce Bożej w macierzyńską niewolę miłości. W odpowiedzi na Boże powołanie ofiarują swoje życie samemu Chrystusowi służąc Mu w każdym człowieku. Charyzmat swój realizują w warunkach świeckich: mieszkając indywidualnie lub w domach wspólnych, w pracy zawodowej w różnych instytucjach świeckich, a także prowadzonych przez Instytut dziełach. Należą do nich: Instytut Prymasowski Stefana Kardynała Wyszyńskiego (powołany w celu zabezpieczenia i rozpowszechniania dziedzictwa Prymasa Tysiąclecia), wydawnictwo *Soli Deo*, Dom Pamięci Stefana Kardynała Wyszyńskiego u podnóża Jasnej Góry, domy rekolekcyjno-wychowawcze w Warszawie-Choszczówce i w Krynicy Górskiej, a także Sekretariat Misyjny Jeevodaya. Od początku swej działalności Instytut jest związany z Jasną Górą, która jest duchową stolicą i miejscem stałego pielgrzymowania wszystkich członkiń. Jest także miejscem ich pracy apostołskiej – przy Jasnej Górze prowadzą poradnie: rodzinną oraz psychologiczno-religijną dla młodzieży, pracują w Sanktuarium Jasnogórskim.

Do Instytutu Prymasa Wyszyńskiego może być przyjęta osoba, która pragnie poświęcić swoje życie Bogu, żyjąc według rad ewangelicznych w świecie i podejmując zgodne z charyzmatem Instytutu zadania apostołskie. Kandydatka powinna być w wieku od 18 do 35 lat, posiadać co najmniej średnie wykształcenie oraz wystarczające zdrowie psychiczne i fizyczne. Powinny cechować ją: miłość do świata w jego naturalnym porządku jako miejsca realizacji Bożych planów, życzliwość do ludzi, umiejętność współżycia społecznego, poczucie odpowiedzialności, a przede wszystkim szczerza intencja oddania się Chrystusowi i Jego Matce w duchu miłości do Kościoła.

Małgorzata Wojewoda